

патронатом Національної поліції відповідних професійно орієнтованих ліцеїв, коледжів, шкіл для молоді, яка планує у майбутньому працювати у поліції.

З вищенаведеного можна зробити такі висновки, що навчання кадрів працівників Національної поліції України знаходиться у процесі покращення. Проходить процес реформування та прагне перейняти досвід інших закордонних країн. Опановуються нові методики навчання та підвищення своїх професійних навичок.

1. Про Національну поліцію: Закон України від 14.10.2018 2587-VIII. URL: <http://zakon.rada.gov.ua/laws/show/580-19>.

2. Про затвердження Порядку добору, направлення та зарахування кандидатів на навчання до закладів вищої освіти із специфічними умовами навчання, які здійснюють підготовку кадрів для Міністерства внутрішніх справ України і Національної поліції України, та вищого військового навчального закладу Національної гвардії України: наказ від 15.04.2016 № 315. URL: <http://zakon.rada.gov.ua/laws/show/z0668-16>.

Демідова В.В.

ад'юнкт кафедри криміналістики,
судової медицини та психіатрії
Дніпропетровського державного
університету внутрішніх справ

ВИДИ ТА ФОРМИ ВЗАЄМОДІЇ СЛІДЧОГО З ІНШИМИ ПІДРОЗДІЛАМИ У ПРОЦЕСІ РОЗСЛІДУВАННЯ ЗЛОЧИНІВ, ПОВ'ЯЗАНИХ ІЗ ЖОРСТОКИМ ПОВОДЖЕННЯМ З ТВАРИНАМИ

У роботі сучасної Національної поліції України належна організація взаємодії слідчого з іншими органами у процесі розслідування жорстокого поведження з тваринами потребує постійного вдосконалення. Адже саме від взаємодії слідчого з іншими підрозділами залежить виконання завдань кримінального судочинства для використання дієвих сил та засобів для попередження, виявлення та розслідування злочину, притягнення винних осіб до кримінальної відповідальності. Особливе місце посідає процес розслідування жорстокого поведження з тваринами, адже даний вид злочину має значну кількість способів вчинення злочину та великий рівень латентності.

Дослідженням змісту визначення, форм і принципів взаємодії слідчих з іншими підрозділами займалися такі вчені: В. Ф. Усенко, В. В. Іванов, С. М. Володіна, К. В. Антонов, Р. С. Белкін, В. П. Хомколов, Є. Д. Лук'янчиков, Б. А. Вікторов, І. П. Козаченко, Д. Й. Никифорчук, М. С. Шумило, В. В. Топчій та інші.

У науковій літературі існують різноманітні точки зору щодо визначення поняття взаємодії. Так, А. Я. Хитра визначає взаємодію слідчого із співробіт-

никами оперативних підрозділів під час здійснення кримінального провадження – це заснована на законі і спільності завдань у кримінальному судочинстві погоджена колективна діяльність, яка передбачає ефективне використання правових заходів і сил слідчих, обумовлена їх компетенцією і формами діяльності і спрямована на розслідування і попередження злочинів [1, с. 6]. Погоджуємося з думкою В. Д. Пчолкіна, який вважає, що взаємодія – це спільність цілей і завдань, погоджених за часом, місцем і змістом, а також визначена законодавством діяльність компетентних суб'єктів щодо раціонального застосування наявних сил, засобів та методів для своєчасного виявлення, розкриття та розслідування злочинів [2, с. 99].

Суб'єктів взаємодії С. О. Книженко поділяє на спеціалізовані та неспеціалізовані. Так, спеціалізовані – це ті суб'єкти, для яких основним завданням є виявлення, розслідування й попередження злочинів, наприклад, оперативні підрозділи, контрольно-наглядові органи. До неспеціалізованих суб'єктів належать державні та недержавні структури, для яких протидія злочинності не є їх головним завданням (підприємства, установи, організації, засоби масової інформації, громадськість) [3, с. 96].

В. М. Кукушин запропонував розрізняти процесуальну та організаційну взаємодії. Перша передбачена кримінальним процесуальним законодавством і обумовлюється наявністю чітко визначених кримінальним процесуальним законом правовідносин, а друга – відомчими нормативними актами [4, с. 47].

У свою чергу, Л. В. Борисова визначає, що однією з найважливіших форм взаємодії слідчого з оперативними підрозділами є сумісне планування, яке полягає у тому, що слідчий висуває необхідні версії, визначає шляхи й засоби їх перевірки, після чого здійснює планування розслідування. Оперативні підрозділи також складають план підготовки та здійснення заходів, які необхідні для розкриття злочину. Так, при взаємодії замість розрізненого проводиться сумісне планування, що має більш ефективний характер. Також для забезпечення скоординованих дій при плануванні обов'язковим є обмін інформацією (взаємне спілкування та консультації) [5, с. 123].

Оскільки аналізований злочин не належить до тяжких чи особливо тяжких злочинів, слідча група для розслідування не створюється. В даному випадку розслідування може бути затримано, оскільки слідчий скеровує свої доручення на оперативний підрозділ та не знає хто конкретно буде виконавцем та строки виконання.

Під час розслідування злочинів, пов'язаних із жорстоким поведінням з тваринами важливе місце посідає використання спеціальних знань у процесі доказування. Це пов'язано з тим, що аналізоване кримінальне правопорушення є специфічним злочином у зв'язку з чим слідчі, не маючи спеціальних знань та відповідної освіти, не можуть самостійно, без консультації експертів (спеціалістів) розслідувати такий вид кримінального правопорушення. Ще на початковому етапі розслідування, а саме під час проведення огляду місця події, експерт-криміналіст надає слідчому консультації з питань, що потребу-

ють спеціальних знань та навичок, науково-технічних засобів і спеціального обладнання, звертає увагу слідчого на фактичні дані, що мають значення для розслідування обставин кримінального правопорушення, несе персональну відповідальність за якісну фіксацію всієї слідчої інформації, повноту відображення даних у протоколі огляду та схемі (плану) до нього [6].

Щодо визначення поняття «спеціальні знання» криміналістами формулюються різні точки зору. Так, Н. І. Клименко спеціальні знання визначає як професійні знання, навички і вміння у сфері криміналістичних досліджень, інженерної техніки, медицини, мистецтва, необхідні для вирішення питань, що виникають під час розслідування та розгляду в суді матеріалів кримінального провадження [7, с. 57]. У свою чергу, М. В. Треушников під терміном «спеціальні знання» розуміє знання, які знаходяться за межами правових знань, загальновідомих узагальнень, що вбачаються з досвіду людей [8, с. 205].

Фундаментальне значення має взаємодія слідчого з експертом (спеціалістом) у процесі розслідування жорстокого поводження з тваринами, адже без висновку експерта про причину смерті тварини, спричинені їй тілесні ушкодження або встановлення неналежного утримання тварин дані факти не можуть бути кваліфіковані за ст. 299 КК України.

Таким чином, при взаємодії з оперативними підрозділами доцільно розділяти обов'язки, спільне планування проведення слідчих (розшукових) дій та постійне інформування для оперативного внесення змін у план розслідування. Щодо взаємодії слідчого з експертом (спеціалістом), то даний вид взаємодії є фундаментальним для розкриття злочину, так як призначення та провадження експертиз є пріоритетним напрямком роботи слідчого. Адже йому необхідно з'ясувати внаслідок яких дій у тварини настала смерть або з'явилися тілесні ушкодження.

1. Хитра А.Я., Кучер В.О. Взаємодія слідчого та органу дізнання при провадженні кримінальних справ: курс лекцій. Львів: Держ. ун-т внутр. справ, 2009. 100 с.

2. Пчолкін В.Д. Взаємодія слідчих та працівників оперативних підрозділів у ході розслідування злочинів. Теорія та практика судової експертизи і криміналістики. Харків: Право, 2009. Вип. 9. С. 99.

3. Книженко С.О. Субъекты взаимодействия при расследовании преступлений против правосудия. *Legia si Viata*. 2014/ Martie. С. 94-97

4. Кукушин В. М. Твоя профессиональная этика. Москва: МП «Кодекс»; Объединен. ред. МВД РФ, 1994. 209 с.

5. Борисова Л.В. Щодо взаємодії слідчих і оперативних підрозділів при розслідуванні наркозлочинів в умовах подолання протидії. *Форум права*. 2011. № 1. С. 121-125.

6. Про організацію взаємодії органів досудового розслідування з іншими органами та підрозділами внутрішніх справ у попередженні, виявленні та розслідуванні кримінальних правопорушень: аказ МВС України від 14.08.2012 № 700.

7. Клименко Н.І. Зміни у правовому регулюванні судово-експертної діяльності. *Криміналістичний вісник*. 2005. № 1. С. 56–60.

8. Треушников М.К. Судебные доказательства. Москва: Городец, 2005. 288 с.